

Crna Gora
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 09-12- 430/22-7494/2

Podgorica, 07.04.2022. godine

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA
-n/r ministra, gospodina mr Jakova Milatovića-

Poštovani gospodine Milatoviću,

Povodom *Predloga programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu*,
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga programa* i pripremljeni *Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.*

Predlogom podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu definišu se četiri mjere koje će se sprovesti, korisnici sredstva, uslovi za dodjelu sredstva, iznos sredstva i kriterijumi i postupak za dodjelu sredstava. Na osnovu uvida u dostavljeni materijal za implementaciju Programa za 2022. godinu potrebna su finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 400.000,00 € iz budžeta Crne Gore.

Sredstva u navedenom iznosu, potrebna za sprovođenje Predloga programa za podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu, obezbijedena su Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu u okviru budžeta Ministarstva ekonomskog razvoja na izdatku 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, u okviru aktivnosti 15 019 004 001 – Jačanje turističkog tržišta-podsticaji u oblasti turizma.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, sa aspekta budžeta nema primjedbi na Predlog programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Milojko Spajić

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

NAZIV PROPISA

Predlog Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Program će doprinijeti diversifikaciji turističke ponude Crne Gore i pozicioniranju Crne Gore kao renomirane turističke destinacije koja svojim posjetiocima nudi jedinstven i neponovljiv doživljaj.
- Program će doprinijeti rješavanju problema sezonalnosti u poslovanju, neujednačene regionalne ponude i migracije stanovništva sjever-jug. Naime realizacija Programa će doprinijeti smanjenju sezonalnosti u poslovanju turističke privrede jer se istim doprinosi povećanje broja turista u periodima prije i poslije glavne turističke sezone. Takođe, povećanjem broja noćenja turistička preduzeća ostvaruju veće prihode čime se stvara osnova da proširuju i podižu kvalitet svoje ponude a što će u krajnjem doprinijeti smanjenu disbalansa u razvoju turističkog proizvoda Crne Gore. Ovo iz razloga jer Mjere Programa su prije svega usmjerene na turističku privredu na sjeveru Crne Gore. Na isti način stvaraju se i preduslovi za smanjenje migracije stanovništva sjever-jug tj depopulacije opština na sjevernom dijelu Crne Gore.
- Programom podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu definišu se četiri mjere koje će se sprovesti, zatim korisnici sredstava, uslovi za dodjelu sredstava, iznos, kriterijumi i postupak za dodjelu sredstava.
- Program ima za cilj razvoj inovativnih turističkih proizvoda koji obogaćuju turističku ponudu u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom i drugim vidovima turizma; organizovanje manifestacija; unapređenje kvaliteta usluga i ponude u kampovima; unapređenje ponude i podizanje kvaliteta usluga u ruralnom turizmu .
- Programom je predviđeno da se sufinansiraju privredna društva, nevladine organizacije, druga pravna lica, preduzetnici ili fizička lica koja su registrovana za obavljanje turističke i/ili ugostiteljske djelatnosti (primarni i komplementarni ugostiteljski objekti za pružanje usluga smještaja i usluge pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka) i koji ispunjavaju uslove za obavljanje te djelatnosti propisane Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu ("Sl. list CG", br. 02/18, 13/18, 25/19, 67/19, 76/20, 130/21), lokalne turističke organizacije, udruženja pružaoca turističkih i ugostiteljskih usluga i sportski klubovi. Realizacijom Programa unaprijediće se kvalitet ponude i implementirati novi projekti kojima će se dalje pospješiti diverzifikacija turističkog proizvoda, kao jednog od strateških ciljeva u razvoju turizma Crne Gore.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Cilj Programa podsticajnih mjera je obogaćivanje i unapređenje kvaliteta turističke ponude uz

poboljšanje marketing aktivnosti kako bi se privukli turisti sa novih emitivnih tržišta, a u pravcu generisanja većih prihoda u turizmu, produženja turističke sezone, povećanja stepena zauzetosti smještajnih kapaciteta, potrošnje i zaposlenosti;

- Program uključuje četiri mjere podrške, i to:

- Mjera I - Organizovanje manifestacija/festivala;

Ova mjera je podijeljena na dvije pod Mjere i to : Organizovanje manifestacija čija ukupna predračunska vrijednost iznosi do 30.000,00 eura i organizovanje manifestacija/festivala čija predračunska vrijednost iznosi preko 30.000,00 eura. Sredstva se mogu koristiti isključivo za organizovanje manifestacija/festivala koje imaju zabavni, kulturni, sportski karakter. Program ne uključuje podršku stručnih, tematskih skupova, konferencija, sportskih kampova i sl. Sredstva su namijenjena za sufinansiranje troškova nabavke roba i usluga za neposrednu realizaciju manifestacija/festivala koji doprinose razvoju turističke ponude destinacije.

- Mjera II - Unapređenje kvaliteta usluga i ponude u kampovima;

Predmet podrške je unapređenje kvaliteta ponude u registrovanim kampovima u Crnoj Gori kroz poboljšanje uslova za razvoj kamp turizma. Sredstva se mogu koristiti za unapređenje i razvoj postojeće ponude u kampovima i to za: podizanje nivoa usluga na nivo luksuznog kampovanja (glamping – luksuzno ili glamurno kampovanje, spoj luksuza i jednostavnosti), unapređenje kvaliteta sanitarnih, higijenskih i drugih uslova u postojećim ili novim objektima, za pružanje ugostiteljskih usluga u kampovima (npr. adaptacije zajedničkih prostorija, kuhinje, kupatila, i sl.), nabavka adekvatnog i namjenskog namještaja i opreme za smještajne jedinice, nabavka materijala i opreme za obilježavanje kamp mjesta unutar kampova, poboljšanje ostale ponude unutar kampova (obezbjeđivanje dodatnih sadržaja-dječija igrališta, sportski tereni i sl.), obezbjeđivanje električnih priključaka po evropskim standardima, obezbjeđivanje stanica za pražnjenje hemijskih toaleta i toalet kasete u mobilnim kućicama, obezbjeđivanje prazničnih stanica za otpadne vode iz tuševa, umivaonika i lavaboja iz mobilnih kućica i sl., bezbijeđivanje uslova za odlaganje i separaciju čvrstog otpada.

- Mjera III - Unapređenje ponude i podizanje kvaliteta usluga u ruralnom turizmu;

Predmet podrške je poboljšanje uslova za razvoj ruralnog turizma kroz unapređenje kvaliteta ponude u seoskim domaćinstvima. Sredstva se mogu koristiti za unapređenje i razvoj postojeće ponude kao i uvođenje nove ponude u ruralnom turizmu i to za: razvoj i unapređenje dodatnih sadržaja kao i objedinjavanje ponuda koje se pružaju u seoskom domaćinstvu: sportsko – rekreativni sadržaji (rekviziti za košarku, mali fudbal, odbojku, fitnes sprave, sto za stoni tenis i sl.), dvorišni mobilijar (roštilj, sač, nadstrešnica, klupe za sjedenje, ljuljaške, sadržaji za djecu), papirna / kartonska ambalaza za pakovanje sertifikovanih domaćih proizvoda, uređivanje izložbenog-prodajnog prostora namijenjenog za sertifikovane domaće proizvode, tematski i zabavni parkovi u seoskom domaćinstvu, stvaranje preduslova za pružanje usluga osobama sa invaliditetom, proširenje smještajnih kapaciteta, unapređenje uslova i kvaliteta u postojećim kapacitetima (kuhinji, kupatilu, smještajnim jedinicama).

- Mjera IV - Razvoj inovativnih turističkih proizvoda i usluga koji obogaćuju turističku ponudu u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom, sportskom i drugim vidovima turizma.

Predmet podrške je sufinansiranje projekata kojima se obogaćuje i unapređuje turistička ponuda Crne Gore uvođenjem novih proizvoda, usluga i sadržaja u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom, sportskom i drugim vidovima turizma. Sredstva se mogu koristiti za unapređenje i obogaćenje turističke ponude kroz inovativna rješenja u Crnoj Gori, i to za, investicije/ulaganja usmjerena u infrastrukturu i inovativnu opremu koja doprinosi obogaćenju turističke ponude i privlačenju turista (npr. izrada kućica na drvetu, kućice u zemlji, suvi bob, tjubing staze i sl), umrežavanje ponude u smislu povezivanja ruralnog, kulturnog i zdravstvenog (medicinskog, lječilišnog i spa & wellness) turizma (npr. u seoskom domaćinstvu organizovati tretmane koji se tiču prevencije i održavanja zdravlja posjetilaca tj turista, šumski wellness i drugi spa i wellness programi i sl), otvaranje novih tematskih ili edukativnih staza (arheoloških, kulturnih, rekreativnih, adrenalinskih i sl. uključujući i nabavku opreme za uređenje tematske ili edukativne staze), otvaranje i uređenje novih kulturnih ruta, oživljavanje starih zanata u svrhu turizma (izrada narodnih nošnji, grnčarskih proizvoda, čunova, proizvoda od pruća i sl.) kroz valorizaciju u turizmu (uključivanje u turističku ponudu), aktiviranje neiskorišćenih turističkih resursa (npr. uređenje lokacija koje do sada nisu bile poznate turistima i njihovo stavljanje u upotrebu), oživljavanje starih priča, legendi, mitova u formi turističkog proizvoda (npr. realizacija legendi ili priča koje će biti objedinjene u turistički proizvod i biti prikazane turistima.).

- Sredstva za podsticajne mjere dodjeljuju se putem javnih poziva koje sprovodi Ministarstvo ekonomskog razvoja;
- Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu je usklađen sa citiranim Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu ("Sl. list CG", br. 02/18, 13/18, 25/19, 67/19, 76/20, 130/21),

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasniti preferiranu opciju?**

- Crnogorska turistička ponuda je sa aspekta regionalne razvijenosti neujednačena uz izraženu sezonalnost u poslovanju što predstavlja problem u ostvarenju boljih rezultata turističkog prometa. U cilju rješavanja ovog izazova implementacija Programa obezbijediće glavne efekte u smislu poboljšanja same ponude, njenog kvaliteta i broja noćenja kao osnovnog parametra za praćenje turističkog prometa.
- Obaveza donošenja Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu utvrđena je citiranim Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu, tj. članom 111 ovog Zakona. Radi obezbjeđivanja uslova za razvoj visokokvalitetnog turizma, u skladu sa strateškim dokumentima, donosi se Program podsticajnih mjera. Program podsticajnih mjera, na predlog Ministarstva donosi Vlada Crne Gore, a sredstva za finansiranje podsticajnih mjera iz oblasti turizma, obezbjeđuju se iz sredstava opredijeljenih Budžetom Crne Gore za 2022. godinu.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Program će doprinijeti diversifikaciji turističke ponude Crne Gore i pozicioniranju Crne Gore kao renomirane turističke destinacije koja svojim posjetiocima nudi jedinstven i neponovljiv doživljaj. Podsticanjem razvoja posebnih vidova turizma se teži ka smanjenju sezonalnosti i cjelogodišnjoj turističkoj ponudi od koje će ugostitelji i država, ali i sami gosti imati višestruke benefite.
- Nema negativnih efekata;
- Donošenje programa ne iziskuje dodatne troškove jer ne predviđa osnivanje novih institucija, kao ni zapošljavanje novih službenika.
- Program neće izazvati dodatne troškove građanima i privrednim subjektima.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Objasniti;**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Objasniti;**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?;**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;**
- **Objasniti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;**

<ul style="list-style-type: none"> • Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti; • Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?; • Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.
<ul style="list-style-type: none"> - Finansijska sredstva za realizaciju Programa projektovana su na iznos od 400.000,00€. Sredstva su obezbijeđena iz budžeta Ministarstva ekonomskog razvoja, na Program turistička djelatnost – 15 019, na izdatku 4181– subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, za realizaciju Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu - Implementacijom Programa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze. - Implementacijom Programa će se direktno ostvarivati prihodi u budžetu Crne Gore. - Usvajanjem Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2022. godinu nije predviđeno donošenje podzakonskih akata.
<p>6. Konsultacije zainteresovanih strana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako; • Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije); • Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti
<ul style="list-style-type: none"> - Prilikom izrade Programa nije korišćena eksterna ekspertiza. Javne konsultacije nisu organizovane.
<p>7. Monitoring i evaluacija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa? • Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? • Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? • Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
<ul style="list-style-type: none"> - Raspisaće se javni pozivi za mjere: „Organizovanje manifestacija/festivala”, „Unapređenje kvaliteta usluga i ponude u kampovima”, „Unapređenje ponude i podizanje kvaliteta usluga u ruralnom turizmu” i „Razvoj inovativnih turističkih proizvoda i usluga koji obogaćuju turističku ponudu u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom, sportskom i drugim vidovima turizma” i u zavisnosti od pristiglih aplikacija izvršiće se selekcija projekata / investicija koji će biti finansijski podržani kroz Program. - Indikator za mjerenje ispunjenja ciljeva je broj podržanih investicija / projekata; - Ministarstvo ekonomskog razvoja je odgovorno za praćenje i realizaciju Programa putem kontrole detaljnih narativnih i finansijskih izvještaja sa dokazima o namjenskom korišćenju sredstava od strane korisnika istih.

Podgorica, 14.03.2022. godine

DRŽAVNA SEKRETARKA

Ivana Đurović